

Menininkė Sarah Vanhee į festivalį „Nerk į teatrą“ atveža išskirtinę riksmų kolekciją

31 gegužės, 2022, NKDT inf. | Naujienos

**Kovo pabaigoje pilnutėlėje Žalgirio
arenoje menininkė Marina
Abramović skaitė paskaitą apie
performanso meną, pateikdama
įspūdingus pavyzdžius. Birželio 3 d.
tarpdisciplininio meno kūrėja
Sarah Vanhee iš Belgijos
Nacionaliniame Kauno dramos
teatre pristatys vienintelę
pasaulyje riksmų kolekciją.**

Paskaita-performansas jungia keletą metų trukusius menininkės tyrinėjimus ir projektus. Nemėgstančius triukšmo riksmų kolekcijos rinkėja ramina, jog galima užsikimšti ausis, jei garsas viršys priimtina slenkstį, bet netikėtumas ir nauja patirtis garantuota!

Cialo Umysl / Collected Screams nuotr.

Tyrinėti riksmus

Sarah Vanhee yra belgų menininkė, atlikėja, tarpdisciplininio meno kūrėja, pasitelkianti įvairias medijas ir formatus. Ji dirba atvirose erdvėse, kalėjimuose, privačiose svetainėse, teatruose, įmonių posėdžių salėse ir kt. Daug metų ji tyrinėja riksmą kaip reiškinį. Ji teigia, kad rėkimas yra betarpiškas emocinis veiksmas, atskleidžiantis stipriausią galią ir giliausią pažeidžiamumą. Pasigedusi esamų darbų – akademinių, meninių ar kitokių – kurie būtų sutelkti į rėkimą kaip reiškinį, ji sumanė sujungti kai kuriuos riksmus į antologiją, išreikštų ir neišreikštų riksmų rinkinį, atspindintį, kaip istorija, politika, tapatybė ir sudėtinga galios dinamika daro įtaką mūsų gebėjimui rėkti. Taip gimė „Riksmų kolekcija“, kurioje ji dalinasi riksmų ir rėkiančiųjų pavyzdžiais iš mokslo, literatūros, istorijos, vaizduojamojo meno, filosofijos, muzikos, mitologijos, psichoanalizės, sporto, kino ir kitų sričių.

Atlikėja daug dirbo su savo balsu ir akustika, todėl žino, kaip svarbu pripratinti ausį prie didesnių garsų: žiūrovams ji pademonstruoja keletą skirtingų tylą draskančių garsų ir pradeda paskaitą. S. Vanhee teigimu, šaukimas – tai veiksmas, kuris pirmiausia

paveikia mūsų emocinius centrus, paliečiant ar išdarinėjant kažką itin intymaus – negalima imituoti kito žmogaus riksmo, todėl, kad jis yra unikalus ir išskirtinis kaip piršto atspaudas. Vienu metu riksmas padaro mus labai galingais ir ypač pažeidžiamais.

Riksmas kaip reiškiny s ir demokratijos įrankis

Riksmų kolekciją menininkė pradėjo rinkti dar 2013 m., surengusi riksmų performansą „Aš šaukiau ir šaukiau, ir šaukiau“ („I Screamed and I Screamed and I Screamed“). Jis vyko prie Mecheleno kalėjimo sienų (Belgija) ir kvietė įsiklausyti į įrašytus kalinių šauksmus, sklindančius iš už plytų sienos, taip žiūrovams primenant apie jų kaip žmonių egzistavimą, keliant tapatybės klausimą.

Cialo Umysl / Collected Screams nuotr.

Sarah Vanhee praktiniai tyrinėjimai atskleidė, jog fiziškai riksmas yra išraiška, kai vidinė jėga ar energija išsiskiria nenumatytu, neplanuotu būdu, balsui transformuojant kūną, o kūnui – balsą. Ji suformulavo keletą riksmų formatų ir sukūrė technikas bei metodikas, kurias naudoja su norinčiais rėkti, ir su tais, kurie niekada anksčiau to nedarė.

2019 m. gegužės mėn. menininkė kartu su tarpdisciplininio meno kūrėja kolege Britt Hatzius ir balso treneriu Christian Reiner surengė riksmų seminarą Austrijoje su Donaustadt regiono gyventojais. 18 žmonių grupė dalyvavo intensyviame 4 dienų seminare, rėkaudami skirtingose miesto vietose. Surinkti riksmas virto projektu „Požeminės srovės“ („Undercurrents“), kuriame riksmas skirtingai skleidėsi miesto pakraštyje, laukuose, lyjant ar esant geram orui.

Individualiuose ir grupiniuose riksmų performansuose menininkė sukaupė didžiulę patirtį ir ėmė suvokti psichologinę, estetinę ir politinę riksmų galią. Ne visi turi drąsos klykti. Tačiau susiradus savo saugią vietą, įvaldžius tam tikras technikas ir gerai pasitreniravus ši veikla gali būti smagi, išlaisvinanti ir terapinė. Išsivadavus iš stereotipų, tokių kaip moteriška isterija ar siaubo filmų krūpčiojimai, išaugus pasitikėjimui savo balsu, atsiveria kur kas platesnis garsų spektras. Bendri klyksmai taip pat gali turėti teigiamą poveikį grupės energetikai – bendras klyksmas reikalauja ypatingo pasitikėjimo vienas kitu. Estetinė prasme,

pasak menininkės, riksmas nėra nei kalba, nei muzika
ir kuria visiškai kitokią erdvę ir laiko dimensiją.

Cialo Umysl / Collected Screams nuotr.

Nuo 2019 metų Sarah Vanhee skaito-demonstruoja
paskaitą „Riksmų kolekcija“. Ją išvys festivalio „Nerk į
teatrą“ publika birželio 3 d. 19 val. Išreikštų ir
neišreikštų riksmų kolekcijoje pinasi riksmi tapyboje,
jo kinematografinės interpretacijos, pateikiamos

literatūrinės istorijos ir atsekami įvairūs jo panaudojimo būdai teatro praktikoje ar muzikoje. S. Vanhee apmąsto rinkimą net sporte, pateikdama gerbėjų šūksnių ir skanduočių.

Ši riksmų antologija kelia klausimus, kas visuomenėje nusprendžia, kada rinkti yra neteisinga, o kada priimtina? Jeigu riksmus tapatiname su vaikyste, neigiamų emocijų išreiškimu, ar neskriaudžiame savęs, prikaupę neišsąskaitytų riksmų? Pasak menininkės, patriarchalinėje visuomenėje, kur svarbiausiomis vertybėmis laikomas racionalumas, susivaldymas ir savikontrolė, riksmas tampa pasipriešinimo aktu, tai mūsų prigimtinė teisė ir demokratijos įrankis.

Ar riksmas yra dalelė mūsų vidaus, kurią „išmetame“ į išorę, kažkas labai intymaus ir kartu viešo? Ar tai srovė kuri tiesiog prateka mūsų kūnais ir susieja mus su kitais – ne tik žmonėmis, bet ir paukščiais arba šunimis? Kodėl būtinai klykteleisime kalnų tarpeklyje ar po griuvėsių kupolais ir kas per malonumas mus užlieja, kai į mūsų riksmą atsako aidas?

„Idomu, kodėl mes nerėkėme, kai galėjome rėkti? Aš bandau teigti, kad rėkimas yra įrankis, ginklas, greitas gydymas, būdas atsipalaiduoti ar priemonė išreikšti skausmą, susijaudinimą, baimę, pyktį, džiaugsmą ar kažką neapsakomo. Rėkimas priklauso mums kaip teisė, jis gydo mus, padeda mums, išreiškia tai, kas esame ir ką jaučiame. Mes nusipelnėme rėkti,“ – sako menininkė Sarah Vanhee.

Parengta pagal www.sarahvanhee.com

Nacionalinis kauno dramos teatras, Nerk į teatrą,
Sarah vanhee

[Dalintis](#) - [Twitter](#) [Facebook](#) [Kopijuoti nuorodą](#)

DAUGIAUKULTŪROS

**14-
tasis
„Nerk
į
teatrą“**

**Maršrutas
balandžio
19–21
dienoms**

**„Dvi
pusės
kinės
spėlio
apie
sant**

mėnesio tema

naujienos

interviu

maršrutai

muziejaus trečiadienis

kaunas 2022

dedikuojamas
bet
kokio
amžiaus
žiūrovui
tinkančiam
interaktyvumui

ir
jaus
mik

video

VIDEOTEKA

Audioteka

A-XY

Retro Bytes

Tapekiosk

Kultūros
infocentras

[Aplankyk](#) kultūrą

#KAUNAS**PILNAS**

Globoja:

Leidžia:

